

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Budżetu i Finansów

KBF-4101-07-01/2012

P/12/036

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 52 31, F +48 22 444 52 24

kbf@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/036 – Zadłużenie wybranych instytucji sektora finansów publicznych oraz Krajowego Funduszu Drogowego
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Budżetu i Finansów
Kontrolerzy	1. Roman Sulej, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 82508 z dnia 22 sierpnia 2012 r., (dowód: akta kontroli str. 1) 2. Jan Werenowski, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 82522 z dnia 14 września 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 3)
Jednostka kontrolowana	Zakład Ubezpieczeń Społecznych, 01-748 Warszawa ul. Szamocka 3, 5
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Derdziuk, Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dowód: akta kontroli str. 484)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ skontrolowaną działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W sprawozdaniach Rb-Z, dane wykazywane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), dotyczące zobowiązań wymagalnych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) z tytułu nieprzekazanych składek wobec otwartych funduszy emerytalnych (OFE) wynikały z ewidencji księgowej prowadzonej w postaci ksiąg rachunkowych. Zapisy w księgach rachunkowych dotyczące kwot zobowiązań FUS wobec OFE dokonywane były na podstawie raportów generowanych z Systemu Ewidencji Kont i Funduszy. System ten uniemożliwia jednak sprawdzenie historycznego stanu zobowiązań wymagalnych FUS wobec OFE. Ponadto dokumentacja opisująca zasady (politykę) rachunkowości obowiązująca w ZUS, w części dotyczącej FUS, nie spełnia wszystkich wymagań ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości².

ZUS prawidłowo wykazywał zobowiązania z tytułu kredytów zaciągniętych w bankach i pożyczek udzielonych przez Ministra Finansów. W 2011 r. ZUS zaciągnął kredyty bankowe bez wcześniejszego sprawdzenia możliwości

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

otrzymania od Ministra Finansów nieoprocentowanej pożyczki w wysokości 1 mld zł. Korzystanie z kredytów wiązało się z poniesieniem dodatkowych kosztów.

Na indywidualnych kontach ubezpieczonych ewidencjonowane były zobowiązania z tytułu obniżenia odpisu składki odprowadzanej do OFE. Wnioski składane przez ZUS do Ministra Finansów o refundację składek przekazywanych do OFE były zgodne z kwotą przekazanych środków. Wyjaśniane i korygowane były nieprawidłowości w dokumentach rozliczeniowych przekazywanych przez płatników składek i ubezpieczonych, w wyniku czego nastąpiło zmniejszenie zobowiązań FUS wobec OFE.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Kompletność i wiarygodność danych w zakresie tytułów dłużnych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wykazywanych w sprawozdaniach Rb-Z

W sprawozdaniu Rb-Z o zobowiązaniach funduszy zarządzanych przez ZUS wykazane zostało zadłużenie FUS na koniec 2010 r. w wysokości 12.896,9 mln zł, z tego 10.877,5 mln zł z tytułu pożyczek udzielonych FUS z budżetu państwa przez Ministra Finansów w 2009 r. i 2010 r. oraz 2.018,3 mln zł zobowiązań wymagalnych FUS wobec otwartych funduszy emerytalnych.

Zadłużenie FUS na koniec 2011 r. wyniosło 18.156,6 mln zł, z tego 15.877,5 mln zł z tytułu nieoprocentowanych pożyczek udzielonych FUS przez Ministra Finansów w latach 2009–2011, 1.435,7 mln zł dotyczyło zobowiązań wymagalnych FUS wobec OFE, a 843,4 mln zł stanowiły kredyty bankowe.

(dowód: akta kontroli str.5,10,25,51,63)

1.1. Rzetelność wykazania zobowiązań wymagalnych FUS wobec OFE na koniec 2010 r. i 2011 r.

Opis stanu
faktycznego

Podstawą ustalenia wartości zobowiązań wymagalnych FUS wobec OFE były „Raporty zobowiązań i nadpłat”, tworzone na podstawie danych z rejestru kont ubezpieczonych, prowadzonych w ramach Systemu Ewidencji Kont i Funduszy. Raporty zobowiązań przygotowywał Departament Ubezpieczeń i Składek i przekazywał do Departamentu Finansów Zakładu, który na ich podstawie sporządzał dokument księgowy PK, ujmowany następnie w księdze głównej FUS.

Raporty zawierały informacje o wysokości łącznych zobowiązań wymagalnych wobec OFE za wskazany okres według stanu na dzień raportowania wraz z określeniem ich stanu dla kolejnych okresów miesięcznych, począwszy od kwietnia 1999 r.

(dowód: akta kontroli str. 34,59-62,141)

Sporządzony w trakcie kontroli w dniu 31 sierpnia 2012 r. wydruk raportu zobowiązań wymagalnych FUS wobec OFE na koniec lat 2010 i 2011 wykazywał wartości zobowiązań niższe niż w sprawozdaniach Rb-Z sporządzonych na koniec 2010 r. i 2011 r. Zobowiązania wykazane w raporcie sporządzonym 31 sierpnia 2012 r. wynosiły 1.263,4 mln zł według stanu na 31 grudnia 2010 r. oraz 1.366,3 mln zł na koniec 2011 r. W sprawozdaniach Rb-Z wynosiły one odpowiednio 2.018,3 mln zł i 1.435,7 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 136-143)

Zasady (polityka) rachunkowości FUS zostały określone w zarządzeniu nr 76 Prezesa ZUS z dnia 31 grudnia 2008 r. w sprawie wprowadzenia polityki

rachunkowości oraz ustalenia zakładowego planu kont dla FUS (zmienionym zarządzeniem nr 81 Prezesa ZUS z dnia 22 listopada 2010 r.) oraz w zarządzeniu nr 75 Prezesa ZUS z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej system informatyczny wykorzystywany w ZUS do prowadzenia rachunkowości.

(dowód: akta kontroli str.238-304)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZUS w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie było możliwe zweryfikowanie przez NIK stanów zobowiązań FUS wobec OFE na koniec 2010 r. i 2011 r., wykazanych przez ZUS w rocznych sprawozdaniach Rb-Z. W ewidencji księgowej zobowiązanie te ujmowane były na podstawie informacji z systemu ewidencji kont ubezpieczonych, który uniemożliwiał uzyskanie danych według historycznego stanu na dany dzień. System ewidencji kont ubezpieczonych dostosowany jest do wymogów określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych³ (uosus). Ustawa ta umożliwia dokonywanie korekt danych w imiennych raportach miesięcznych za poprzednie lata od 1999 r. W związku z tym stan zewidencjonowanych informacji na koncie ubezpieczonego w zakresie należnych składek ulega ciągłym zmianom. W ewidencji kont ubezpieczonych dokonuje się zapisów w sposób ciągły. ZUS nie zamyka ewidencji po zakończeniu roku obrotowego. W efekcie nie ma możliwości wygenerowania raportów o zobowiązaniach FUS wobec OFE w układzie historycznym, tj. stanów z lat wcześniejszych wygenerowanych w okresach późniejszych. Możliwe jest tylko ustalenie bieżącego stanu zobowiązań wymagalnych FUS wobec otwartych funduszy emerytalnych. Raport o stanie zobowiązań wymagalnych FUS wobec OFE za lata 2010 i 2011, sporządzony 31 sierpnia 2012 r., wykazywał zobowiązania w wysokości odpowiednio niższej o 754,9 mln zł i 69,4 mln zł niż zobowiązania wykazane w sprawozdaniach Rb-Z za lata 2010 i 2011.

(dowód: akta kontroli str. 5,25,51,126,142,463)

Według ZUS do prowadzenia ewidencji kont ubezpieczonych nie mają zastosowania przepisy ustawy o rachunkowości, a konta te nie mogą być traktowane, jako konta analityczne dla księgi głównej FUS. NIK podziela zdanie ZUS, że do ewidencji kont ubezpieczonych nie muszą mieć zastosowania przepisy uor, gdyż służą one do innych celów. Nie zwalnia to jednak ZUS od obowiązku prowadzenia ewidencji pomocniczej, spełniającej wymogi tej ustawy i pozwalającej na ustalenie stanu zobowiązań FUS wobec OFE według zasad określonych w uor. W szczególności ewidencja ta powinna spełniać wymogi, o których mowa w art. 20 ust. 1 uor w powiązaniu z art. 12 ust 2 uor, dotyczące ujmowania operacji gospodarczych we właściwych okresach sprawozdawczych. Zdaniem NIK, skoro ewidencja kont ubezpieczonych nie spełnia wymogów uor, to nie powinna być w takiej sytuacji źródłem informacji stanowiących podstawę zapisów księgowych na kontach księgi głównej.

(dowód: akta kontroli str. 461)

ZUS, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości, zobowiązany jest prowadzić księgi pomocnicze do rozrachunków z kontrahentami. Ewidencja pomocnicza, zgodnie z art. 13 ust.1 pkt 3 uor, jest elementem składowym ksiąg rachunkowych, a tym samym powinna spełniać wszystkie wymogi wynikające z uor dotyczące zasad ich prowadzenia. Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.

ewidencja kont ubezpieczonych i generowany na jej podstawie raport w zakresie zobowiązań FUS wobec OFE jest uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej FUS w tym zakresie. Wprawdzie ZUS nie uznaje ewidencji kont ubezpieczonych za księgi pomocnicze to jednak, ewidencja ta faktycznie pełni rolę księgi pomocniczej, o której mowa w art. 16 ustawy o rachunkowości, gdyż stanowi ona źródło danych o zobowiązaniach wobec OFE. Ewidencja ta nie spełnia jednak wymogów określonych w art. 24 ust. 4 pkt 4 uor, zgodnie z którym księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonywanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności zapewniony jest dostęp do zbiorów danych, pozwalających, bez względu na stosowaną technikę, na uzyskanie w dowolnym czasie i za dowolnie wybrany okres sprawozdawczy jasnych i zrozumiałych informacji o treści zapisów dokonanych w księgach rachunkowych. W związku z powyższym NIK uznaje, że zbiorcze zapisy na kontach księgi głównej, dokonywane w oparciu o raporty zobowiązań, nie spełniają wymogów uor. W szczególności nie był zapewniony dostęp do zbiorów danych pozwalających, bez względu na stosowaną technikę, na uzyskanie w dowolnym czasie i za dowolny okres sprawozdawczy jasnych i zrozumiałych informacji o treści zapisów dokonanych w księgach rachunkowych.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli w konsekwencji powyższego księgi rachunkowe ZUS w zakresie ustalania zobowiązań wymagalnych FUS wobec OFE, tj. ewidencja kont ubezpieczonych i generowany na jej podstawie raport zobowiązań są niesprawdzalne. Sposób ewidencji na kontach ubezpieczonych w zakresie zobowiązań wymagalnych FUS wobec OFE uniemożliwia sprawdzenie poprawności dokonanych zapisów oraz stanów tych zobowiązań (sald).

(dowód: akta kontroli str. 27, 31, 54)

Raport zobowiązań FUS wobec OFE, sporządzony na podstawie ewidencji kont ubezpieczonych, nie jest wymieniony w ramowej instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych dotyczących funduszy celowych w Centrali ZUS, wprowadzonej zarządzeniem Prezesa ZUS Nr 91 z dnia 14 grudnia 2010 r. Z wyjaśnień złożonych przez głównego księgowego FUS wynika, że w instrukcji opisane są tylko dowody z ewidencji analitycznych, które spełniają wymogi ustawy o rachunkowości. Ewidencja kont ubezpieczonych nie spełnia wymogów ksiąg pomocniczych, co jest przyczyną nieujęcia w instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych raportu o zobowiązaniach wymagalnych.

(dowód: akta kontroli str. 198-236)

2. Polityka rachunkowości, określona w zarządzeniach Prezesa ZUS, nie precyzuje, z jakiego programu generowane są wydruki raportów o stanie zobowiązań FUS wobec OFE i jaka jest rola tego programu w systemie organizacji rachunkowości, wzajemnych powiązań oraz funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i procesach przetwarzania danych. Nie określa również czy ewidencja zobowiązań wobec OFE, prowadzona w systemie informatycznym, stanowi księgę pomocniczą, ani też jakie są procedury weryfikacji wiarygodności danych tej ewidencji.

(dowód: akta kontroli str. 238-304)

1.2. Zobowiązania FUS z tytułu kredytów zaciągniętych w bankach komercyjnych i pożyczek od Ministra Finansów

Opis stanu
faktycznego

Niedobór środków FUS finansowany był kredytami bankowymi i pożyczkami od Ministra Finansów.

W 2010 r. i 2011 r. zawarto z bankami 14 umów o udostępnienie linii kredytowych na finansowanie FUS. Łączna wartość dostępnych kredytów wyniosła 5 mld zł i była równa limitowi określonymu przez Ministra Finansów, który na podstawie art. 53 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w dniu 20 sierpnia 2010 r. wyraził zgodę na ich zaciągnięcie. W celu bieżącego finansowania od 10 listopada 2011 r. FUS (w imieniu którego działał ZUS) zaczął korzystać z linii kredytowych. Przez ostatnie 52 dni 2011 r. koszty z tytułu odsetek od tych kredytów wyniosły 5,6 mln zł. W okresie tym największy dzienny stan zadłużenia wyniósł 2.450,4 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 528-606)

Przepis art. 8 pkt 2 lit. e) ustawy budżetowej na 2011 r.⁴ upoważnił Ministra Finansów do udzielania ze środków budżetu państwa pożyczek Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na wypłatę świadczeń gwarantowanych przez państwo do kwoty 6.000 mln zł. W 2011 r. Minister Finansów udzielił FUS dwóch pożyczek w łącznej kwocie 5.000 mln zł. Zgodnie z umowami pożyczek były one nieoprocentowane i powinny być spłacone do 31 marca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 500–514, 520–527)

Pismem z dnia 26 września 2011 r. Prezes ZUS poinformował Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów o sytuacji finansowej FUS i zaproponował źródła finansowania do końca 2011 r. Jednocześnie wskazał, że po wykorzystaniu środków z pożyczki w wysokości 3 mld zł (wnioskowanej przez ZUS) niedobory płynnościowe Funduszu będą sfinansowane z dostępnych linii kredytowych. W piśmie tym nie zaproponowano finansowania FUS z kolejnych pożyczek do wysokości limitu ustalonego w ustawie budżetowej.

(dowód: akta kontroli str. 515–518)

Minister Finansów, w odpowiedzi z 7 października 2011 r. na powyższe pismo poinformował, że w przypadku niedoboru FUS w 2011 r. na wypłaty świadczeń w stosunku do planu nie wyklucza przekazania do FUS większej pożyczki z budżetu państwa niż 3 mld zł.

(dowód: akta kontroli str. 519)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZUS w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Pomimo niewykorzystania przez FUS 1 mld zł z limitu pożyczek od Ministra Finansów, przewidzianego w ustawie budżetowej na 2011 r., Zakład nie wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o udzielenie pożyczki w tej kwocie.

(dowód: akta kontroli str. 607–608)

Gdyby do finansowania FUS wykorzystana została dodatkowa pożyczka od Ministra Finansów w wysokości 1 mld zł, szacowany koszt obsługi zaciągniętych na ten cel w 2011 r. kredytów bankowych byłby o 3,9 mln zł niższy od poniesionych.

(dowód: akta kontroli str. 609-612)

⁴ Dz. U. 2011 r. Nr 29, poz. 150.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem ZUS nie ma obowiązku występowania o udzielenie pożyczki, ponieważ dysponentem środków budżetowych jest Minister Finansów, który decyduje o terminach i kwotach przekazywanych środków, w tym także o kwocie pożyczki dla FUS. ZUS nie wnioskował o pożyczkę, pomimo iż Minister Finansów wskazywał na możliwość jej udzielenia. Zdaniem NIK w takiej sytuacji, przed zaciągnięciem kredytów bankowych, ZUS powinien uzyskać stanowisko Ministra Finansów w sprawie możliwości otrzymania pożyczki.

(dowód: akta kontroli str. 460-465)

1.3. Kwota zobowiązań wynikających z obniżenia odpisu składki odprowadzanej do OFE z 7,3% do 2,3% podstawy jej wymiaru

Opis stanu
faktycznego

Na podstawie art. 21 i art. 22 ustawy z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych⁵ ZUS został zobowiązany, od dnia 1 maja 2011 r. do dnia 31 grudnia 2012 r., do odprowadzania do wybranego przez ubezpieczonego otwartego funduszu emerytalnego składki na ubezpieczenia emerytalne w wysokości 2,3 % podstawy jej wymiaru. Pozostała część składki w wysokości 5% podstawy jej wymiaru od maja 2011 r. ewidencjonowana jest na subkoncie wydzielonym na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Kwota zobowiązań niewymagalnych nieujmowanych w Rb-Z, wynikających z obniżenia odpisu składki odprowadzanej do OFE z 7,3% do 2,3% podstawy jej wymiaru, według stanu na 31 sierpnia 2012 r., wynosiła 136,3 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 158–161, 627–654)

Pierwsze wypłaty z subkonta miały miejsce w listopadzie 2011 r. Według danych na dzień 16 października 2012 r. z subkont osób ubezpieczonych na świadczenia emerytalne w 2011 r. zostało wypłacone 877,29 zł, a w 2012 r. 21.423,52 zł.

(dowód: akta kontroli str. 164, 631-636)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZUS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4. Refundacja kwot przekazanych przez FUS do otwartych funduszy emerytalnych

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z przepisem art. 52 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych Minister Finansów na wniosek ZUS, w ciągu trzech dni refunduje na rachunek FUS kwoty składek przekazanych do OFE.

Badaniem objęto refundacje dokonane w IV kwartale 2010 r. i IV kwartale 2011 r. W okresach tych ZUS przekazał na rachunki OFE środki o wartości odpowiednio 5.307.960,7 tys. zł i 1.836.555,5 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 655–667)

W każdym zbadanym przypadku ZUS występował do Ministra Finansów o refundację środków przekazywanych do OFE przed terminem planowanego ich przekazania. Składki przekazywane do OFE były refundowane przez Ministra Finansów w kwotach wynikających ze złożonych wniosków, w terminach wskazywanych przez ZUS.

(dowód: akta kontroli str. 656–667)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZUS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁵ Dz.U. Nr 75, poz. 398 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie sposób prowadzenia ewidencji zobowiązań FUS wobec OFE, ponieważ nie spełnia ona wymogu określonego w ustawie o rachunkowości dotyczącego zapewnienia sprawdzalności danych w księgach rachunkowych za dowolnie wybrany okres sprawozdawczy. Ponadto polityka rachunkowości w zakresie zobowiązań FUS wobec OFE była niekompletna w stosunku do wymogów ustawy o rachunkowości. NIK ocenia pozytywnie działalność w pozostałym badanym obszarze.

2. Rozliczanie zobowiązań wymagalnych FUS wobec otwartych funduszy emerytalnych

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadzi konta ubezpieczonych oraz zapewnia rzetelność i kompletność informacji gromadzonych na kontach ubezpieczonych i na kontach płatników składek w sposób uregulowany przepisami tej ustawy.

Wypełniając ustawowe zadania, ZUS prowadził postępowania wyjaśniające w zakresie nieprawidłowości w dokumentach rozliczeniowych płatników składek na ubezpieczenia społeczne oraz na kontach ubezpieczonych. Zasady prowadzenia postępowań określone zostały w standardach rozliczeń kont płatników składek. Wyjaśnienie i korygowanie błędów w dokumentach ubezpieczeniowych może przyczynić się do rozliczenia i przekazania składek do OFE, a w konsekwencji powodować zmniejszenie zobowiązań FUS wobec OFE. W efekcie prowadzonych postępowań w badanym okresie nastąpiło zmniejszenie stanu zobowiązań. Na koniec 2010 r. łączna narastająca wartość zobowiązań wyniosła 2.018,3 mln zł, a dla tego samego okresu według stanu na 31 sierpnia 2012 r. zmniejszyła się do 1.263,4 mln zł. Odpowiednio narastająca wartość zobowiązań na koniec 2011 r. zmniejszyła się na 31 sierpnia 2012 r. z 1.435,7 mln zł do 1.366,3 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 25–32, 136–142, 162–171, 310, 334–403)

Pomimo prowadzonych rozliczeń dla wszystkich miesięcznych okresów rozliczeniowych nadal pozostawały kwoty nierozliczonych składek należnych OFE. Według ZUS główne przyczyny związane z nieuregulowaniem kwestii zobowiązań wobec OFE wynikają przede wszystkim z popełnianych przez płatników składek błędów w składanych dokumentach płatniczych i rozliczeniowych. Tym samym uniemożliwiają jednoznaczne określenie, za jakiego ubezpieczonego i w jakiej wysokości powinny być przekazane składki do OFE.

W 2011 r. ZUS w trzech oddziałach w Łodzi II, Białymstoku i Sosnowcu przeprowadził badanie w celu wyodrębnienia najczęściej występujących przyczyn korygowania dokumentów rozliczeniowych przez płatników składek i ich wpływu na zaewidencjonowane składki przez ubezpieczonych oraz zbadanie czy płatnicy korygują dane za okresy bieżące, czy za okresy zaległe. Badanie potwierdziło, że płatnicy składek najczęściej składają korekty na wezwanie ZUS (blisko 75% złożonych dokumentów korygujących). Większość korekt (62% złożonych) dotyczyła okresu sprzed ostatniego zakońzonego roku kalendarzowego. Oznacza to, że przez płatników nie jest przestrzegany art. 41 ust. 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym płatnik składek jest zobowiązany dokonać sprawdzenia prawidłowości danych przekazanych do Zakładu w imiennym raporcie miesięcznym dotyczącym danego roku kalendarzowego nie później niż do 30 kwietnia następnego roku kalendarzowego, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości je skorygować.

(dowód: akta kontroli str. 159–160, 404–407)

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena częściowa

Wniosek pokontrolny

W działalności ZUS w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, wnosi o:

1. Dostosowanie raportowania i księgowania zobowiązań FUS wobec OFE do wymagań ustawy o rachunkowości w sposób umożliwiający, w dowolnym czasie, ustalenie i zweryfikowanie stanu tych zobowiązań na określony dzień sprawozdawczy.
2. Dostosowanie dokumentacji opisującej przyjętą politykę (zasady) rachunkowości do wymogów wynikających z ustawy o rachunkowości w zakresie zobowiązań FUS wobec OFE.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia listopada 2012 r.

Kontroler
Roman Sulej
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Budżetu i Finansów

Dyrektor
Waldemar Długolecki

.....
Podpis

.....
podpis